

6 / 2018

Energija. Klima. Životna sredina.

Poštovani čitaoci,

Pred vama je šesto izdanje mesečnog pregleda vesti "Energija, klima i životna sredina" Beogradske otvorene škole.

U svetlu dinamičnog razvoja javnih politika u oblasti životne sredine, klimatskih promena i energetike - kako na nacionalnom, tako i na globalnom nivou - smatramo da je važno biti u toku sa trendovima, za sve nas koji se bavimo ovim temama. Izvora informacija je mnogo, kao i događanja, te ih nije uvek lako ispratiti. Za vas smo pripremili pregled najznačajnijih vesti i događanja u februaru, na nivou Srbije, regiona, Evropske Unije i globalnom nivou.

U februaru Evropska Komisija usvojila je strategiju za "Verodostojnu perspektivu proširenja i pojačano angažovanje EU na Zapadnom Balkanu". Jedna od novih vodećih inicijativa je i inicijativa za bolju saobraćajnu i energetske povezanost. Nova istraživanja upozoravaju da zbir nacionalnih doprinosa svih država u smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte nije dovoljan da se izbegne zagrevanje preko 2 stepena na globalnom nivou. Predlozi za rešavanje problema deponovanja otpada bili su aktuelni na lokalnom i regionalnom nivou, dok zagađenje vazduha usled korišćenja uglja i drveta iz individualnih ložišta nastavlja da prouzrokuje ekološke, zdravstvene i ekonomske troškove.

Ukoliko postoje posebne teme koje želite da vidite u mesečnom pregledu, imate komentar ili sugestije, možete nam se obratiti na mejl mirjana.jovanovic@bos.rs.

Srdačan pozdrav do sledećeg čitanja!

Beogradska otvorena škola
Energija, klima i životna sredina

LOKALNA SAMOUPRAVA

Rešavanje pitanja otpada

Problemi i potencijalna rešenja za deponiju otpada u Vinči bile su jedna od tema u predizbornoj kampanji za Beogradske izbore. Za Kragujevac izgradnja komunalne deponije jedan je od prioriteta na polju zaštite životne sredine. Otpad koji ne stigne do deponija često završava u rekama ili zakopan u seoskim atarima. Ministar zaštite životne sredine Goran Trivan obećao je je pomoć jedinicama lokalne samouprave u rešavanju problema deponija.

Vlada Republike Srbije: [Pomoć lokalnim samoupravama da reše problem deponija](#)

N1: [Šta smrdi u Vinči - otpad ili odluka grada o privatizaciji?](#)

Energetski portal: [Sanirana deponija građevinskog otpada u Vrbasu](#)

Grad Kragujevac: [Vitilište - regionalna deponija komunalnog otpada](#)

Balkan Green Energy News: [Pregradna brana na reci Raška zaustavila tri tone PET otpada tokom vikenda](#)

N1: [Nova lokacija s toksičnim otpadom u Vukićevici kod Obrenovca](#)

Vlada Republike Srbije: [Sprečen novi ekološki akcident u Obrenovcu](#)

TE Morava: Kraj rada ili otvaranje spalionice opasnog otpada

Ministar zaštite životne sredine Goran Trivan predložio je lokaciju termoelektrane Morava kao pogodno mesto za preradu opasnog otpada. Dok prema informacijama Ekološkog pokreta Svilajnac, EPS nema u planu do 2027. godine izgradnju postrojenja za preradu opasnog otpada bilo gde u Srbiji.

RTV: Trivan: [TE "Morava" kod Svilajнца pogodna za uništavanje opasnog otpada](#)
Vesti online: [Gase termoelektranu, ne grade deponiju?](#)

Postrojenja za preradu vode u Novom Bečeju, Užicu i Zrenjaninu?

Tokom januara Ministarstvo zaštite životne sredine prvi put je predstavilo Odboru za zaštitu životne sredine Narodne Na sednici Skupštine opštine Novi Bečej doneta je Odluka o pristupanju realizaciji projekta izgradnje fabrike vode. Užice ulazi u drugu fazu izgradnje postrojenja za preradu vode sa namerom da osigura stabilno vodosnabdevanje grada i okolnih naselja. Zrenjaninci već više od 14 godina čekaju da ispravna voda poteče cevima gradskog vodovoda. Usled nepoštovanja zakonskih procedura fabrika za preradu pijaće vode stoji.

Energetski portal: [Doneta Odluka o pristupanju realizaciji projekta izgradnje fabrike vode u Novom Bečeju](#)

Užička republika press: [Analize za povratak na Vrutke](#)

I love Zrenjanin: [Nazire li se kraj mukama sa fabrikom vode](#)

Mreža dobre energije - energetska efikasnost u praksi

RES fondacija, partner Beogradske otvorene škole na Mreži dobre energije, u Vrbasu je otvorila kancelariju Sekretarijata Mreže dobre energije. Sekretarijat će pružati podršku građanima i opštini Vrbas u cilju smanjenja potrošnje energije i povezanih troškova. Mreža dobre energije pružaće podršku i drugim jedinicama lokalne samouprave, što je najavljeno prilikom [osnivanja Mreže](#) u oktobru 2017. godine. Partneri iz Mreže dobre energije, [RES fondacija](#) i [Pokret gorana Vojvodine](#), učestvovali su na [VII Međunarodnim danima energetike i investicija](#), gde su govorili o ulozi kancelarija za energetske menadžment, primeni mera energetske efikasnosti u obrazovnim ustanovama i novim trendovima u zelenoj gradnji.

Opština Vrbas: [Mreža dobre energije na usluzi svim građanima](#)

Užička republika press: [Štednja energije- obaveza i potreba](#)

Energetski portal: [Utvrđuje se lista objekata za unapređenje energetske efikasnosti u Vrbasu](#)

Mreža Dobre Energije

Мрежа Дobre Енергије

SRBIJA

Poglavlje 27

Srbija će do kraja juna izraditi nacrt pregovaračke pozicije sa EU za poglavlje 27 koje se odnosi na životnu sredinu, najavio je 14. februara ministar za zaštitu životne sredine Goran Trivan. U međuvremenu održan je sastanak Pregovaračke grupe 27, kao i sastanak predstavnika Pregovaračke grupe 27 sa predstavnicima organizacija civilnog društva, obrazovnih institucija i privrednog sektora. Koalicija 27 redovno prati i izveštava o napretku u vezi sa Poglavljem 27, u toku je pisanje novog izveštaja iz senke koji će pratiti Country Report Evropske komisije koji se očekuje u aprilu. Prethodni izveštaj Koalicije 27 možete naći [OVDE](#).

Euractiv: [Do kraja juna nacrt pregovoračke pozicije za poglavlje 27](#)

Pregovaračka grupa 27: [Održan sastanak Pregovaračke grupe 27](#)

Pregovaračka grupa 27: [Sastanak šefa Pregovaračke grupe 27 i zainteresovanih strana](#)

Location	SEPA background	Quality
Beograd Stari grad	SEPA background	3 PRIHVATLJIV
Pančevo Starčevo	APV-PAN industrial	3 PRIHVATLJIV
Smederevo Centar	SEPA background	3 PRIHVATLJIV
Subotica	PS-APV traffic	3 PRIHVATLJIV
Beograd Lazarevac	IPH-BGD background	NEPOZNAT
Beograd Pančevački most	SEPA traffic	NEPOZNAT
Kikinda	PS-APV industrial	NEPOZNAT

Praćenje kvaliteta vazduha

Agencija za zaštitu životne sredine napravila je pozitivan pomak u dostupnosti informacija o kvalitetu vazduha široj javnosti. U februaru se pojavila aplikacija pomoću koje je moguće pratiti stanje kvaliteta vazduha u Srbiji u realnom vremenu.

Ovaj korak, iako pozitivan, ipak nije dovoljan. Jer - pouzdanost i kvalitet podataka koji dolaze iz automatske mreže mernih stanica nisu dovoljni. Prema Godišnjem izveštaju o stanju kvaliteta vazduha u Republici Srbiji 2016., godine raspoloživost validnih satnih vrednosti od svih instaliranih analizatora SO₂, NO₂, CO, PM₁₀ i O₃ je u 2016. godini bila samo 23%.

U toku grejne sezone jedan od najvećih izvora zagađenja vazduha jesu individualna ložišta. Ložišta doprinose i značajnom - iako često zanemarenom - zagađenju unutrašnjih prostorija koje može imati ozbiljne U toku grejne sezone jedan od najvećih izvora zagađenja vazduha jesu individualna ložišta. Ložišta doprinose i značajnom - iako često zanemarenom - zagađenju unutrašnjih prostorija koje može imati ozbiljne zdravstvene posledice.

REGION

Strategija EU za Zapadni Balkan

U februaru Evropska Komisija usvojila je strategiju za “Verodostojnu perspektivu proširenja i pojačano angažovanje EU na Zapadnom Balkanu”. Jedna od šest novih vodećih inicijativa je i inicijativa za bolju saobraćajnu i energetske povezanost, u kojoj se navodi da bi energetske uniju EU trebalo proširiti i na Zapadni Balkan. Reformisanje trenutnog slabog režima kažnjavanja, predviđenog Ugovorom o Energetskoj zajednici, je način za poboljšanje rezultata članica u sprovođenju pravnih tekovina EU, ocena je Sekretarijata Energetske Zajednice u najnovijem izveštaju.

European Commission: [Strategy for the Western Balkans](#)

European Commission: [Strategy for the Western Balkans: EU sets out new flagship initiatives and support for the reform-driven region](#)

Progovori o pregovorima: [Nova Strategija proširenja EU: Cilj 2025. u EU veoma ambiciozan](#)

Europa.rs: [Strategija za Zapadni Balkan: EU započinje nove vodeće inicijative i podršku za region vođen reformama](#)

Balkan Green Energy News: [Izveštaj Energetske zajednice: Slab režim kažnjavanja trebalo bi reformisati](#)

Otpad

Sve države u regionu kasne sa usvajanjem i implementacijom zakona o upravljanju otpadom.

Zelena akcija: [Prognoza za Zagreb 2018. – 2023.: SMEČAVA!](#)

Balkan Green Energy News: [Upravljanje komunalnim otpadom u Hrvatskoj – trka s vremenom](#)

Zelena akcija: [Započela primjena Uredbe o otpadu - panika i ishitrene loše odluke u brojnim gradovima](#)

Balkan Green Energy News: [Usvojen novi Zakon o upravljanju otpadom u Republici Srpskoj](#)

eKapija: [Crna Gora reciklira svega 3% otpada - Stara ambalaža najveći problem](#)

Uglj

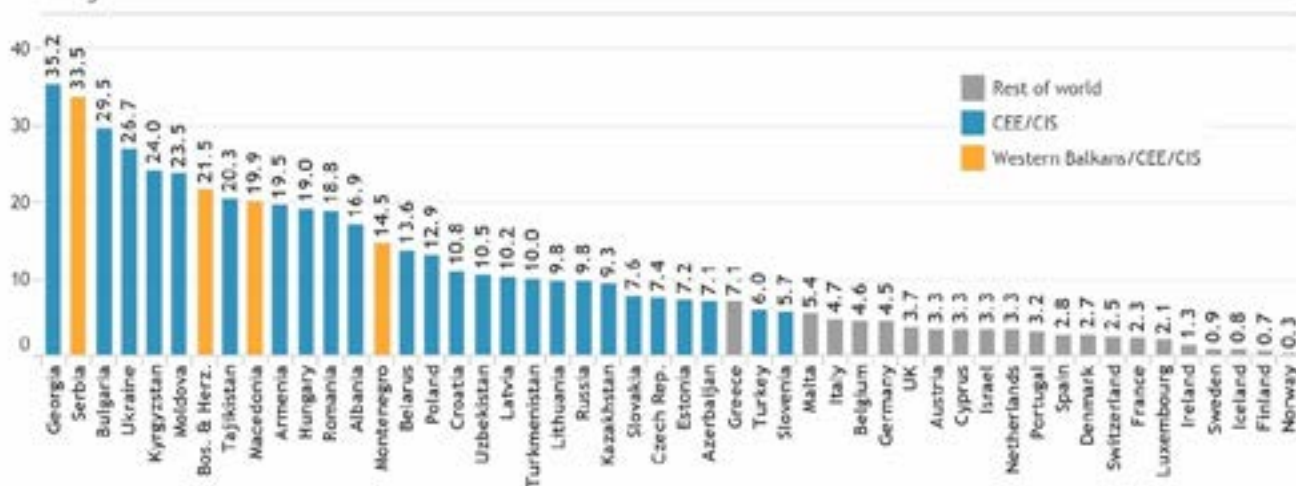
Zemlje Zapadnog Balkana bi trebale da smanje emisije štetnih gasova i uskladiti nacionalne zakone i propise sa obavezama iz Pariskog sporazuma i ugovora o Energetskoj zajednici. Uprkos preporukama za smanjenje upotrebe uglja u proizvodnji električne energije, BiH je povećala proizvodnju uglja u 2017. godini, dok Srbija povećava kapacitete postojećih termoelektrana.

Balkan Green Energy News: [Balkanski ugljen košta živote, opterećuje gospodarstva](#)

Energetski portal: [Povećana proizvodnja uglja u FBiH](#)

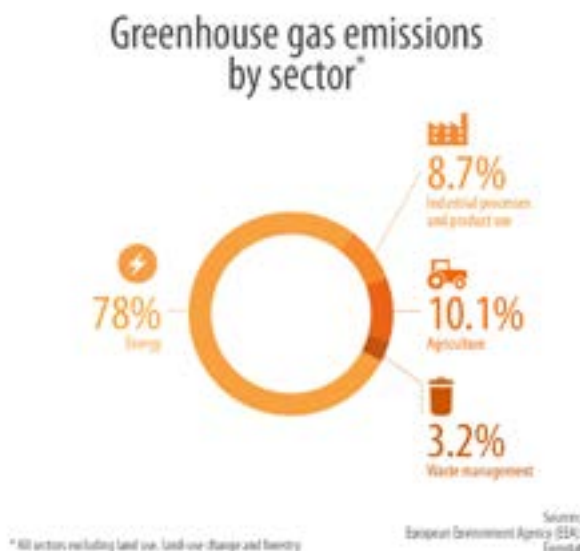
ECONOMIC COST OF EARLY DEATHS FROM AIR POLLUTION

Percentage of GDP

Source: World Health Organization

Klimatska politika Evropske unije - ka ispunjavanju ciljeva Pariskog sporazuma

Novo istraživanje ukazalo je na veliku ranjivost gradova u Evropi na klimatske promene. EU radi na izmenama Okvira za klimatsku politiku, u cilju dostizanja ciljeva Pariskog sporazuma. Usvojene su izmene Evropskog sistema trgovine emisijama kojim je obuhvaćeno 45% emisija gasova sa efektom staklene bašte na nivou Unije. Ministri spoljnih poslova su na sastanku Saveta usvojili [Zaključke o klimatskoj diplomatiji](#).

Istovremeno, Evropska investiciona banka odobrila najveći do sada zajam za Transjadranski gasovod - 1.5 milijardi evra. Dodatno, mehanizmi državnih subvencija odobreni u 6 država članica (u cilju obezbeđivanja sigurnog snabdevanja električnom energijom) otvaraju vrata pojačanom finansiranju proizvodnje energije iz fosilnih goriva

European Parliament: [Climate: MEPs pass law to cut CO2 emissions and fund low-carbon innovation](#)

Consilium.europa.eu : [EU ETS reform: Council approves new rules for the period 2021 to 2030](#)

Euractiv: [Parliament rubber-stamps EU carbon market reform](#)

DG Clima: [Foreign Affairs Council calls for global ambition on climate change, steps up EU climate diplomacy](#)

European Council: [Climate Diplomacy: Council adopts conclusions](#)

Forbes: [Despite Climate Objections, New Southern Gas Corridor Gets €1.5bn In EU Funds](#)

Euractiv: [EIB odobrio najveći zajam za energetiku - za gasovod TAP](#)

European Commission: [Commission approves six electricity capacity mechanisms to ensure security of supply in Belgium, France, Germany, Greece, Italy and Poland](#)

Euractiv: [Brussels muddies waters on state aid for coal power](#)

Pakt gradonačelnika – 10 godina razvijanja nove klimatske i energetske politike na lokalnom nivou

Inicijativa [Pakt gradonačelnika za klimu i energiju](#) je 22. februara proslavila 10 godina postojanja. Reč je o zajedničkoj inicijativi predstavnika lokalnih vlasti, koji samoinicijativno primenjuju klimatski i energetske okvir Evropske unije, dajući na taj način dodatni kvalitet politici borbe protiv klimatskih promena kroz uvođenje "bottom up" pristupa u kreiranje i sprovođenje ove politike.

Covenant of Mayors: [10 years of European Covenant of Mayors](#)

DG Clima: [10 years of the Covenant of Mayors: Local and regional leadership for clean energy and climate action](#)

Euractiv: [Europe's mayors: Speeding up the energy transition](#)

Svetski ekonomski forum u Davosu: Da li su klimatske promene tema najmoćnijih?

Izveštaj Evropske komisije pokazuje da je dizel bio dominantan na evropskom tržištu 2016. godine, sa udelom od preko 70%. Međutim, planovi za unapređenje kvaliteta vazduha u Evropi mogu promeniti ovakvu situaciju.

U ovom mesecu donešene su neke, možemo reći, revolucionarne mere na tom planu. Vrhovni sud Nemačke doneo je odluku kojom se gradovima omogućava zabrana korišćenja dizel vozila u slučajevima pogoršanog kvaliteta vazduha. Simbolično je da je inicijativa za zabranu dizel vozila potekla iz nemačke prestonice auto-industrije, Štutgarta. Slična zabrana očekuje se i u Rimu. Drugi gradovi, poput Brisela, u borbi za čistiji vazduh odobravaju besplatno korišćenje javnog prevoza.

NY Times: [In Germany's Car Capital, the Unthinkable: The Right to Ban Cars](#)

Independent: [Rome to ban diesel cars to combat air pollution by 2024](#)

Euractiv: [Brussels air pollution to trigger free public transport](#)

N1: [Nemci predlažu besplatan prevoz kao ekološku meru](#)

European Commission: [State aid: Commission approves €70 million public support scheme for electric buses and charging infrastructure in Germany](#)

Bitka za čistiji vazduh se odvijala i pred Evropskim sudom pravde i Višim sudom u Londonu.

Court of Justice of the European Union: [The Court of Justice finds that Poland has infringed EU law on ambient air quality](#)

Reuters: [EU's top court says Poland breached air pollution rules](#)

The Guardian: [Air pollution: UK government loses third court case as plans ruled 'unlawful'](#)

ClientEarth: [UK Government loses third air pollution case as judge rules air pollution plans 'unlawful'](#)

Euractiv: [Bulgarians denied a say on air pollution](#)

SVET

Klimatske prognoze

Novi rezultati istraživanja upozoravaju - efekat zbirnih nacionalnih doprinosa svih država smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte nije dovoljan da se izbegne zagrevanje planete preko granice od 2 stepena. Ekstremni vremenski uslovi (visoke temperature, suše, poplave) se očekuju kao rezultat u najvećem delu Evrope, Severne Amerike i Istočne Azije. Neke zemlje, poput Južne Afrike, već trpe posledice izmenjenih klimatskih uslova.

Time: [Scientists Just Issued a Grim New Warning on Climate Change: 'We Are Not Prepared'](#)

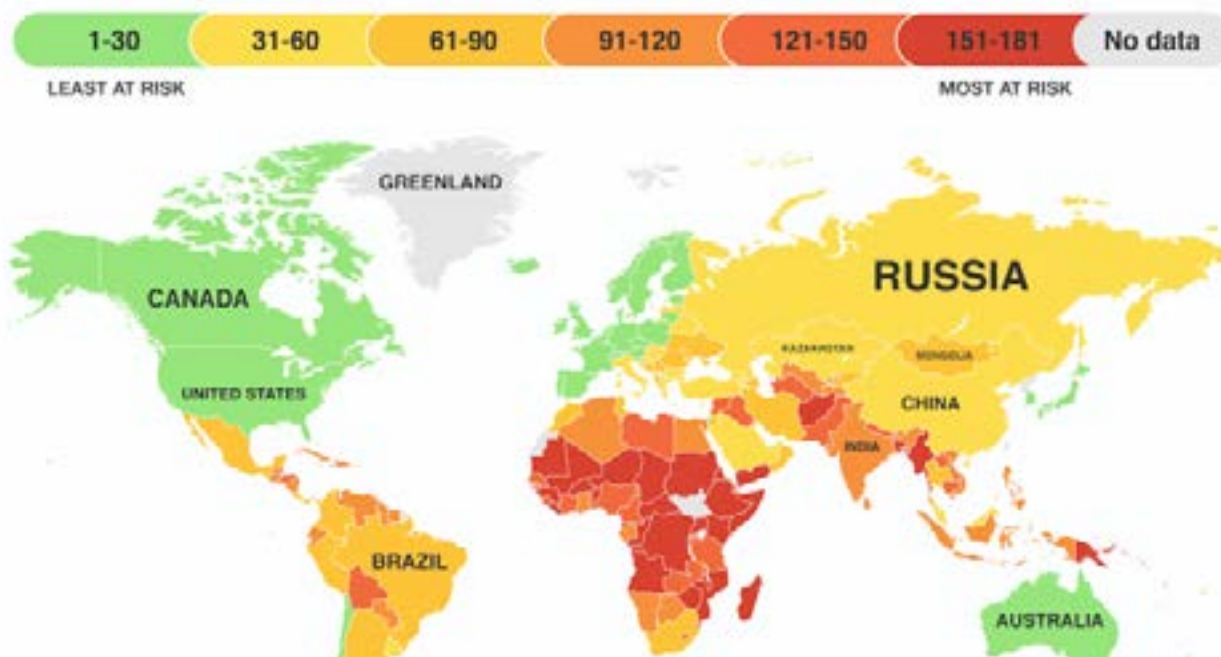
Alternet: [New Map Reveals Which Countries Are Most Likely to Survive Climate Change](#)

N1: [Južna Afrika proglasila stanje prirodne katastrofe zbog suše](#)

Science Advances: [Unprecedented climate events: Historical changes, aspirational targets, and national commitments](#)

Washington Post: [Leaked U.N. draft report sees 'very high risk' the planet will warm beyond key limit](#)

WORLD MAP

VESTI IZ BEOGRADSKJE OTVORENE ŠKOLE

TE Morava: Kraj rada ili otvaranje spalionice opasnog otpada

Strategija proširenja EU je tema 35. broja Biltena "Progovori o pregovorima". U novom izdanju mesečnog biltena možete pronaći intervju sa Srđanom Majstorovićem, predsednikom Upravnog odbora Centra za evropske politike, osvrt na novu bezbednosnu agendu EU, kao i predavljanje pregovaračkog poglavlja 14 koje se odnosi na transportnu politiku. Bilten možete pročitati [OVDE](#).

Za redovno dobijanje mesečnog biltena "Progovori o pregovorima" možete se prijaviti [OVDE](#).

UČEŠĆE JAVNOSTI U DONOŠENJU ODLUKA

1. Ministarstvo zaštite životne sredine, 26.2.2018.: [Obaveštenje o postupku pokretanja zaštite spomenika prirode „Pećinski sistem Samar”](#)
2. Ministarstvo zaštite životne sredine, 26.2.2018.: [Obaveštenje o postupku pokretanja zaštite spomenika prirode „Tupižnička Ledenica”](#)
3. Ministarstvo zaštite životne sredine, 8.3.2018.: [Zahtev za odlučivanje o potrebi izrade Studije o proceni uticaja na životnu sredinu projekta izgradnje magacina za smeštaj opreme u okviru TE KOSTOLAC B, na k.p.br.586, KO Kostolac selo, GO Kostolac, na teritoriji grada Požarevca](#)
4. Ministarstvo zaštite životne sredine, 13.3.2018.: [POSTUPAK JAVNE RASPRAVE ZA ZAKON O KLIMATSKIM PROMENAMA](#)
5. Ministarstvo zaštite životne sredine, 14.3.2018.: [Zahtev za odlučivanje o potrebi izrade Studije o proceni uticaja na životnu sredinu projekta eksploatacije uglja iz ležišta "Biljkina Struga" rudnika "Soko", KO Čitluk, SO Sokobanja](#)

ZELENI KONKURSI

Otvorena prijava za PowerUp! by InnoEnergy

Četvrto izdanje najvećeg takmičenja za startup-ove usmereno na tehnologije čiste energije u srednjoj Evropi. Takmičenje za startup kompanije otvoreno do 15. Aprila. Više informacija možete pronaći [OVDE](#).

Izbor za zagađivača godine i zaštitnika životne sredine za 2017.

Radio Beograd 2 i Pokret gorana Vojvodine, zajednički organizuju akciju „Tražimo zagađivača godine i zaštitnike životne sredine“. Popunjeni aplikacioni fomulari se primaju na e-mail adresu office@pgv.org.rs zaključno sa 15. aprilom 2018. godine. Više informacija možete pronaći [OVDE](#).

